

Manevi Arınma: Nefis Terbiyesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(وَمَا أْبْرَأُ نَفْسِي إِنْ النَّفْسُ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي
إِنْ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ (٥٣))

عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ
أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ »

Kıymetli Müslümanlar!

Mahlukatın en şereflişi olarak yaratılmış insan, beden ve ruhtan müteşekkil bir varlıktır. Görünür olan beden varlığının yanında, varlığının esası olan ve lakin gözle görülmeyen ruhu vardır. Nasıl ki beden sağlığı hayatımızın devamı için elzem ise, aynı şekilde ruh sağlığı da kaçınılmaz bir gerekliliktir. Yüce dinimiz İslam, ruh dünyamızı ve maneviyatımızı güçlü kılmak için, nefsin tezkiyesine ve kalbin tasfiyesine ehemmiyet vermektedir. Dürtülerle hareket etmek, nefsin istek ve arzularına teslim olmak, üstün bir mertebede yaratılmış olan insanı “Belhum Adal” derekesine, yani aşağıların en aşağısına indirecektir. Nefsin terbiye edilmesi ise, insanı varoluş amacı olan kemâlâta ulaştıracaktır.

Değerli Müminler!

İslam’da cihad ibadeti, Allah’ın müminlere yüklediği en önemli kulluk vazifelerindedir. Cihad iyinin, doğrunun ve güzelin hayata hâkim kılınması için gayret göstermektir. Her bir Müslüman, gücü nispetinde cihad etmekle emrolunmuştur. Toplumsal sorumluluğunun gereği, insanlığın hayrına çalışmakla görevlendirilmiştir. Cemiyet hayatının yanında, cihadın bireyi muhatap alan yönü de vardır. Nitekim, yüce Peygamberimiz; “Büyük cihad: nefsin heva ve hevesine karşı yapılan cihaddır.”¹ diye buyurmuştur. Nefsin bizleri doğru yoldan çıkararak bitip tükenmez arzularına gem vurmaya, bir müminin en büyük cihadıdır. Çünkü tüm kötülüklerin kaynağı olan nefsin terbiyesi için çok çetin bir mücadele gerekir. Bu mücadeleyi kazanacak olanlar, Allah’a sığınan ve Onun emrettiği istikamette hayat sürmeye çalışanlar olacaktır.

Aziz Cemaat!

Kur’ân-ı Kerîm’de Hz. Yûsuf “Yine de ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis, Rabbinin acıyıp koruması dışında, daima kötülüğü emreder; şüphesiz Rabbin çok bağışlayan, pek esirgeyendir.”² diyerek, ancak Rabbinizi bilerek nefsimizi terbiye edebileceğimize işaret etmiştir. Özellikle günümüzde, tüm imkânlar ile nefsin âdeta şımartıldığı bir dönemde, nefsin terbiye edilmesi çok önemli bir İslami meziyettir. Sonsuz bir tüketim arzusunun hâkim olduğu çağımızda, bize emanet edilen doğanın tüm imkânlarını sorumsuzca harcamaktayız. Sonu gelmeyen istek ve arzularımızı, kontrolden çıkmış bulunan tüketim ihtirasını frenlemezsek, yeryüzünün ekolojik düzeninin bozulması kaçınılmazdır. İnsanlığın tüketim çılgınlığına son vermesi, israftan kaçınması ve kanaatkâr olması, nefsin terbiyesi ile mümkündür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Mübarek ramazan ayının arefesindeyiz. Ruh dünyamızın zenginleşmesi ve maneviyatımızın yücelmesi derdinde olalım. Bu da ancak nefsin terbiyesi ile mümkündür. Resûlullah (s.a.v.) “Akıllı kişi, nefsinin hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Zavallı (ahmak) kişi ise nefsinin arzu ve isteklerine uyan (ve buna rağmen hâlâ) Allah’tan (iyilik) temenni edendir.”³ diye buyurmuştur. Dünyada huzur ve ahirette saadet için, Allah’ın razı olduğu bir kul olmak için nefsimizin eğitim ve terbiyesine önem verelim. Züht ve takva elbisesi ile süslenelim. Hutbemizi âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)’in duasıyla sonlandıralım:

“Allah’ım! Âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, bunaklıktan, kabir azabından sana sığınırım. Allah’ım! Nefsime, senden sakınma şuurununu (takvasını) ver ve nefsimi arındır. Onu en iyi arındıracak olan sensin. Onun koruyucusu da onun efendisi de sensin. Allah’ım! Fayda vermeyen ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım.”⁴

Amin!

¹ Beyhakî, ez-Zühed, Beyrut, 1996, 1/165; Hatip Bağdadî, Tarihu’l Bağdad, 3/523-524

² Yûsuf suresi, 12:53

³ Tirmizî, Sıfatü’l-kıyâme, 25; İbn Mâce, Zühed, 31

⁴ Müslim, Zikir, 73